

अध्याजली

डॉ. रविंद्र उर्फ आशाभाहेष राजे आजारी झाल्याची बातमी मला श्री आर.आर.प्रधान यांनी सांगितली आणि दुसऱ्याच दिवशी कळले की ते कोमात गेलेल. ही आर्ता जितकी धक्कादायक तितकीच अस्वस्थ करणारी होती. त्यानंतर शुक्रवारी कळले की हा अहूश्रुत, पिढ्यान, गुणीजनांछदल आदर आळगणारा, मित्रांछदल नेहमी गुणगौरवपर खोलणारा, शास्त्रीय संगीताचा जाणकार चहाता आणि प्रेमळ कुटुंबातल पिता, दीर्घ निद्रेतून जागा न होता कालावशा झाला. त्यांच्या सहवाभाला आपण कायमचे दुखावल्याची जाणीव, विध्व करणारी आहे.

माझा आशाभाहेषांशी परिचय जवळजवळ चाळीस वर्षापूर्वी झाला. शुकलीनला माझ्या घरी पं.जितेन्द्र अभिषेकी यांचा अमेरिकेतला पहिला कार्यक्रम होता आणि या कार्यक्रमाच्यावेळी आशाभाहेषांनी पंडीतजीना व्हायोलिनची साथ दिली होती. त्या अभिरमणीय भेटीनंतर अनेक वर्षे आम्ही बनेहाचे धागे घडू धरून होतो. काही व्यक्तींचे कार्य आणि रमृति या सहजासहजी पुसल्या जात नाहीत. आशाभाहेष राजे हे असेच एक मनरपी व्यक्तिमत्व होते. त्यांचे सहजासहजी सर्वांशीच रूर जुळत असत असे नव्हते. पण एकदा का ते जुळले व त्यांनी मित्र मानले की ते कायमचेच होत असत.

आशाभाहेष चांगले गप्पीष्ट होते. त्यांचे खोलणे रपष्ट पटवून देणारे असे. त्यांची साधी राहणी, आपलेपणाची आगणूक, निर्गर्पणा, रवच्छ पावदर्शी मन यामुळे भेटीला आलेल्याला संकोच पाटत नसे. त्यांची अजख रमरणशक्ती, अतुलनीय रूक्षम निरीक्षण, त्यांच्या सहवासांत येणाऱ्या लहानथोर व्यक्तींचा अभ्यास - सारं काही आश्चर्य करण्यासारखे होते. प्रत्येक व्यक्तीचं परिमाण ते “माणूस” या नात्यांतच शोधत. कारण माणूस म्हणून त्यांच व्यक्तितमत्व अजोड होत, रपष्टवक्तेपणा आणि निर्भिडपणा हे त्यांचे रथायीभाव होते. त्यांच्या संभाषणांत आणि विचारशैलीत ते आपले मन अचूकपणे मांडत असत. त्यांचे पाचन दांडगे होते. त्यांच्या टॉकसकॉलॉजीच्या संशोधन क्षेत्रांत ते विख्यात होते. त्यांच्या अनुभवाचा आणि मार्गदर्शनाचा लाभ अनेक भारतीय विद्यार्थ्यांना झालेला आहे.

असा हा साहित्य-संगीताचा शौकीन, विद्यार्थ्यांचा कनवाळू मार्गदर्शक, निरपेक्ष प्रेम करणाऱ्या या मित्रावर किती लिहू आणि किती नाही असे होऊन जाते.

मला या दुःखद प्रसंगी एका मित्राच्या कवितेच्या चार ओळी आठवतात ...

“किती आठवावे . . कसे विरमवावे . .
तुझा गंध दाटून येतो मनी.
तरुंच्या तळाशी आता पर्णसाशी
तिथे खिन्न वारा वाहतो यनी...

“All good things must come to an end”

आता मागे राहिली आहे ती कधीही न संपणाऱ्या , आनंद देणाऱ्या, भावनापिपशा करणाऱ्या रमृतीची मालिका आणि मनाला प्रसन्नता देणारे त्यांचे अनुभवांचे संगीत.

आपण एवढे हळवे होता कामा नये...!

डॉ. रविन्द्र राजे आठवणींचे कवडे सुंदर कमळ आपल्याजवळ ठेवून गेले आहेत. त्यांचेच समाधान...

२६ एप्रिल २००९

द्विपाकब कारखानीब
ह्युबटन